

---

az atomfürdő után

SÁFRÁNY IMRE

Az Atomfürdő húsz napja legalább száz napra visszavetett: az ottani tétlenség, no meg a radioaktív víz teljesen levett lábról, és lehet, hogy kétszáz napnak is el kell telni, hogy újra elérjem a régi formámat.

Rengeteg szép vigasz elhangzott, de szalad az idő, s rövidesen elérkezik a hazajövetel századik napja is.

Néhány napja érdekes látogatóm volt. Kategorikusan azt állította, hogy osztálytársam volt, sőt néhány nevet is említett, akikkel állítólag együtt jártunk.

Megállt az ajtóban a szoba félhomályában, szervuszt köszönt, mondtam neki, jöjjön közelebb, hogy felcsavarjam a villanyt és megnézzem, emlékszem-e arcára, mert Dravszki névre nem emlékszem.

Felkattintottam a villanyt, Dravszki közelebb lépett, nem emlékeztem reá, de leparoláztunk, lehajolt, és megcsókolt, így történt.

Beleült kerekesszékembe, és megkezdődött a parádés beszélgetés.

— Mi bajod neked? — kérdezte.

Nagy magabiztossággal beszélt, miután meghallotta tőlem a diagnózist. Azt is megkérdezte, hogy milyen orvosságokat használok, és azt a benyomást keltette, mintha orvosféleség volna. Miután bevallotta, hogy nem végezte el vagy nem fejezte be az egyetemet, hirtelen átkapcsolt nagy témájára: hogyan gyógyította ki saját lábán a rákot.

Néhány csodálkozó kérdés a vendéglátók részéről, mire Dravszki elmondta, hogy találmányait nyugaton adta be szabadalmazásra.

Megkérdeztük tőle, hogy hol van állásban, mivel foglalkozik és miből él. Azt válaszolta, hogy fényképész, de nemsokára bevallotta, hogy mesterségét már régen nem űzi, találmányain dolgozik és közvetítésből él.

E beszélgetés folyamán többször mesélt azokról a régi iskolaévekről, melyeket állítólag együtt éltünk át, történeteket is említett velem kapcsolatban, de a tanárnőnek nem volt neve, és ha óráról volt szó, akkor nem határozta meg sem a tantárgyat, sem az iskolaévet.

Dravszki személyével belépett hozzám egy régi kalandos hangulatú,

majdnem gyermekes, majdnem hősies bizonytalanság, amely egy kicsit Topolovra emlékeztet.

Fényképet kért tőlem, mert állítólag van neki egy kitűnő parapszichológus ismerőse, aki fényképemről meghatározza, mi a bajom és hol gyógyulhatok meg. Nagyvonalúan hozzátette, hogy a parapszichológus majd portóval küldi a választ.

Dravszkinak megköszöntük jóakarátát, ő pedig megígérte, hogy azzal a portós válasszal rövidesen újra benéz hozzánk.

Újra parolázás, újra csók, és Asszonyomnak parádés kézcsók.

Dravszki elvonult, és nekem eszembe jutott Topolovnak az a régi kalandja, amikor barátja elvitte arra a Duna-szigetre, ahol kacsafarm volt. Topolov gyorsan visszatért a szigetről, kegyetlenül összecsiszpkedték a szúnyogok, és bevallotta, hogy úgy menekült meg a szigetről, hogy — nyár lévén — átúszott a Duna-ágon. Úgy látszik, nekem is így kell majd kiúsznom Dravszki szigetéről, hiszen az ő kacsafarmjához is sok-sok pénz kellene.

Lehet, hogy ez a dunai kaland azért jutott eszembe, mert ebben a nyolcemeletes házban is tegnap árvíz volt. Zápor zuhogott, fent a tetőn eldugult a lefolyó, és a lépcsőházon át folyt lefelé a víz. A háziak vödörökkel, lapátokkal, rongyokkal álltak a víz elé, hogy megakadályozzák az árt, nehogy betörjön a lakásokba.

A Dunán erősítették a gátakat, védekeztek az árvíz ellen, de itt nálunk főntről jött a veszély.

A veszély nemcsak a házban volt, nemcsak a folyók partjain, hanem úgy látszik bennem is.

Tegnap megint befutott Dravszki. Először beszólt az ablakon, bemondta nevét, és megkérdezte, hogy hogyan juthat be hozzám. Mondtam neki, hogy dugja be kezét a lyukas szúnyoghálón, vegye ki az ajtókulcsot és jöjjön. Újra megállt a szobám ajtajában, én meg visszaküldtem, hogy zárja be az ajtót. Utána leült az ágyam mellé, kerekes székeembe. Ezúttal elmaradt a csók, de nagyon megörültünk egymásnak.

Elmondta, hiába várja a híres parapszichológus levelét, de be kellett jönnie hozzám, mert teljesen hatalmába kerítette az új, a legújabb felfedezésének izgalma.

Kérdésekre elmondta, hogy most úgy érzi, végleg nyomára bukkant a rákgyógyítás leghatásosabb módszerének.

Újabb kérdésekre elmondta, hogy a nyáron a Fekete-tenger partján nyaralt, Várnánál.

— Csodálatos a Fekete-tenger partja. Amikor kelet felől fúj a szél, hatalmas hullámokat hömpölyget a nyílt tengerről be a partra, és ott a hosszú komokparton fürdőzők ezrei várják a nagy hullámokat, hogy azokat meglovagolva kijussanak újra a homokpartra. Ezek a hatalmas hullámok nemcsak ezeket a játékos kedvű nyaralókat sodorják a part felé, hanem mást is. Tudod, a tengerből, bentről, a jó fene tudja, milyen mélységekből és milyen távolságokból. Nagyon jól éreztem magam ott, azon a hosszú homokos parton. Volt egy kedves élményem is, mert lefényképeztek egy ócska teve hátán, mégpedig úgy, hogy amerről fényképeztek, fehér lepedőt terítettek rám és turbánt a fejemre, hogy beúinnak látsszam. De mégsem ott, a teve hátán jutott eszembe, hogy

saját felfedezésemet megcáfoljam. Ez egy másik, kisebb öbölben történt, ahol gyönyörű sziklák várják a hullámokat. Rémitő látvány volt. Mert jó, rendben van az, hogyha a tenger kidob a partra valami faágot vagy hulladékot, de megrémített, hogy a növénytörzsek, ágazatok valami, amit a tenger kidobott a partra, egyszerre megmozdult.

Dravszki megállt a mesével, rám nézett, és várta a hatást. Én alighanem mosolyogtam, mert felugrott a székből, és hadonászni kezdett.

— Mosolyoghatsz, de ez szent igaz. Mozgott az a kísértés, de nem kapálódzott, hanem valami lelassított ritmikus ingásokat láttam, annyira lassút, mintha nem is lehetne idővel mérni azt az életet.

— Nem lehet mérni a mi időnkkel — mondtam —, mert amit te ott láttál, az egy időtlen tapogatózó szakállas volt, melyet a tenger hullámai egyenesen a te megijesztésedre táltak fel.

— Te is láttad?

— Nemrég láttam a Deltát, és kimerítő magyarázatot kaptam arra, hogy te mitől rémültél meg Várna mellett.

Dravszki leroskadt a székre. Nagyon nagyot csalódhatott. Úgy ült, mintha összedől volna a világ.

— Mi bajod? — kérdeztem.

— Láttad a Deltában? Hülyéskedsz vagy komolyan beszélsz?

— Komolyan.

— Utalt-e ez az adás arra, hogy ezt az élőlényt orvostudományi célokra is fel lehet használni?

— Nem utalt.

— Öregem, én kigyógyítottam a saját lábamat, de ezzel a tengeri élőlényvel ki fogom gyógyítani a világ összes rákosait.

— Megkontrázod a saját szabadalmadat?

— Nem kontrázom: tökéletesítem. Ne haragudj rám, hogy most elrohantok, belefáradtam ebbe a párbeszédbe. Szervusz!

Utánakiabáltam, hogy égve hagyta a villanyt. Szótlanul visszafordult, benyúlt a kapcsolóhoz, eloltotta a villanyt, és elrohant.

Az éjszaka Dravszkival álmodtam. Egy nagyvárosi falatozóban álltam, kevergettem kávémat, amikor szemben velem Dravszki is odatámaszkodott a magas asztalhoz. Rumot ivott. Furcsa szemüveg volt a szemén, jó sötét, és újra egy ajánlattal jött. Színes fényképeket kínált. Mondta, hogy illetlenség festőnek színes képet ajánlani, de ő nekem, mint régi osztálytársának, még ha festő vagyok is, bátorodik színes fényképeket mutatni. Kíváncsi a véleményemre.

Felhajította a rumot, odajött mellém, és táskájából egy halom színes fényképet vett elő. Egymás után rakta elém a képeket, amelyek eltértek a szokványos színes fényképektől, még azoktól a legeslegjobb színes fotóktól is, melyeket a népszerű és világhírű színes folyóiratok közölnek. Nem hasonlítottak ezek a felvételek egészen a természetre; mintha valami változott volna a természetben, vagy valamivel eltért volna a szokványostól a lencse?

Kérdeztem Dravszkit, hogy hol fényképezte. Visszakérdezett, hogy mit gondolok, hol. Hallgatva néztem rá.

— Kitalárod?

— Nem.

— Legalább a helységet nevezd meg.

— Nem.

— Legalább a kontinenst.

— Nem tudom.

— Nincs ilyen kontinens.

Dravszki nagyon elégedetten bólintott.

— Én változtattam valamit a gépemen, és változtattam valamit az előhívás technológiáján.

— A képek jók.

Láttam, hogy el akarja rakni a képeket, de én hirtelen rámutattam a legfelső naplementére, és elkértem tőle. Nekem adta.

A postás nem álmomban jött. Az ápolónő engedte be, és aláírta, hogy átvette az ajánlott levelet.

Nagy boríték. Repülőposta. Ez Topolov!

„Sidney, 1975. november

Mr. Crocus!

Elnézést kérek, hogy meglatinosítottalak, de itt ezen a furcsa kontinensen találkoztam egy pókkal, aki erdőmérnök, és amikor hallotta, hogy annyit emlegetlek a neveden, megtanított rá, hogy latin néven is szidhatlak.

Már hallom a kérdésedet: mit vétettem?

Válasz: egy kicsit lopónak tartalak, mert mielőtt búcsút mondtam annak a síkságnak, ahol Te még mindig tanyázol, rád bízam egy halom kéziratot. Az a halom lehet, hogy pici halom, de azért nem illett volna, hogy azt a pici halmot Te egyszerűen átültessed a saját kéziratodba.

Ne meressz akkora szemeket, mert még több dioptriára lesz szükséged, és ne csodálkozz, hogy rajtakaptalak ezen az újabb turpisságon, mert ezen a kontinensen, ahol latinosítottalak, minden dolgodról értesülök, és nem is akárhogy. Írásbeli bizonyítékom is van bűnödről, mert ez a levelecske, amelyre most írok, a szeptemberi Híd-on pihen.

Látod szömöddel, mik vagymuk? Már ideért a Híd, melyben azt a Te piszkos húsznapos trepcsai naplódat publikálták.

Furcsák nekem ezek a vacak naplóbővítések. Még mindig arra vagy utalva, hogy bármilyen áron is, de bővítened kell a flekkek számát?

Ha tudnák festeni, akkor most reprodukciókat kérnék Tőled képeidről és beleragasztanám őket tájképembe, amelyen isteni illatú fák lombosodnak.

Nincs festés. De ha lenne, én a képed reprodukcióját nem darabokban ragasztanám vásznamra, hanem teljes egészében. Neked volt pofád, hogy színdarabomnak két felvonását belepréssd az atomnaplóba! Kérdem szeretettel: hol a harmadik felvonás? Hol a cím? Cím nélkül lopunk?

Topolov

II. Elmélkedés a harmadik felvonáshoz.

A felvonás rajtja egy elbűvölően színes színpad. Mások a fények, mások a színek és mások a hangok.

A zene kizárólag Hindemith és Sibelius után keletkezett ezen a régi bolygón. Ott a színpadon azok, akik a hangsebesség másik oldaláról mutatkoznak, szemmel láthatólag felszabadultabb dinamikával és szóval „szerepelnek”.

Ennek kétségkívül az lehet az oka, hogy Ezüst a második felvonás vége felé ünnepélyesen elvonult. A zene a Föld legújabb ezredfordulója közeledését harsogja, és a szereplők a mondanivalójukat a sűrűn jelentkező engramokba összpontosítják.

A nagy harsogás és a színorgia szépen tömi az engramok közeit.

A felvonás „főnöke” Rozsda. Úgyesen provokálja a hat fiataalt, akik nem fékezik se szavaik, sem mozdulataik tempóját, erejét, és tisztábban látni a második Úrfészek lakóinak sémáját.

Acélnak van a legtöbb mondanivalója. Réz és Vas csak szolgálatkészen végzi Rozsdának azt a játékát, amellyel Acélt foglalkoztatja, miközben Ő a lányokkal együtt mintha e játéknak közönsége lenne.”

Ez a legújabb Topolov-levél szövege. Úgy látszik, megharagudott.

Lehet, hogy valami halvány reményt dédelget magában arról, hogy tudományos-fantasztikus színműve egyszer könyv alakban is megjelenik.

Topolov reménykedését én nem babusgathatom. Sydney messze van, és ez a furcsa levél azt súgja, hogy Topolov sem állapodik meg Ausztráliában.

HARMADIK FELVONÁS

I. jelenet

(A függöny hirtelen szétnyílik. A színpad ugyanaz. A világítás alaptónusa kék.)

ROZSDA: *(ott áll, ahol Ezüst ült)* Csigavér, Acél!

ACÉL: Mi az, hogy csigavér?

ARANY: *(az ellenkező oldalról)* Régi szó ez, Acél, én se tudom.

ROZSDA: Mi az? A csigavér nem szerepel a második fészek szótárában?

VAS: Ne kérdezősködj, hanem válaszolj.

ROZSDA: Lépjél ide, Vas, Ezüst billentyűihez, és nyomd meg a tároló megfelelő gombját.

(Vas odalép a skálához, megnyom egy gombot.)

HANGSZÓRÓ: Csigavér, nyugalomra intés.

ACÉL: Helyben vagyunk. Nekem nem csigavér kell, hanem csigavonal. A tároló azt mondaná: egy pontból indul ki, folytonosan a pont körül halad, és adott szabály szerint tőle állandóan távolodik. De én azt mondom, hogy egy másik csigavonal valahonnan ugyanilyen szabály szerint jön egy másik ponttól távolodva és pontosan megérkezik ahhoz a ponthoz, amelyből az imént említett csigavonal kiindult.

ROZSDA: Végiggondoltad jól azt, amit mondtál?

ACÉL: Végig nem gondolhattam, mert ezek az egymásból kiinduló és a végtelen felé száguldó csigavonalak maguk is végtelenek.

VAS: Ne játssz itt régi bolygónk színe előtt.

SZILVA: *(Vashoz)* Hagyd, hadd játsszon.

II. jelenet

(Az első jelenetben Szilva közbeszólására a színpad már teljes narancsfényben tündököl, ez a fény a második jelenetnek is kiindulópontja.)

ACÉL: Játsszanék, de ez a híres csigavonal a régi bolygó utolsó időszámítása előtt is végigvonult azoknak a Kükládikusoknak edényein, vallási tárgyain...

MEGGY: De mi lett ezekkel?

ACÉL: Letemette őket egy tűzhányó.

VAS: És hogy is volt az a pont?

ACÉL: Milyen pont?

VAS: Az a szent pont, amelyből a csigavonal elindult.

ACÉL: Jól tapogatsz, Vas, mert az a pont ennek a régi naprendszernek állomásai voltak, amely felé most vetítjük magunkat.

SZILVA: Hogy érted ezt?

ACÉL: Képzeljük magunkat vissza, de nem abba a régi voltba, amelyben Ezüst csámcsog macskát idézve, hanem a fal áttörése idejébe.

RÉZ: Falakat törtetek?

ACÉL: Nem én, és nem is Te. Ezüst idejében törték ezeket a falakat. Az első fal a hangfal volt. Ennek áttörése után jöttek azok a gyönyörű csigavonalhoz hasonló járatok a naprendszer állomásai felé.

RÉZ: És?

ACÉL: A hangfal után került sorra a fényfal. Mi is és Rozsda is már csak azt az időt regisztráljuk magunkban, amely a második nagy faltörés után érkezett, mert most már mi a fényfal másik feléről látjuk a galaxsiát.

ROZSDA: *(feláll a székről, odalép Acélhoz)* Nagyon leegyszerűsítetted a faltöréseket. Ezüst erről külön regényeket mesél. Mekkora cirkuszok voltak, amikor a hangfalat törték, és mekkora zsvajok, amikor a fényfalat törték, de közben kifejeztetted, hogy csigavonalaidd előtt a Régiek a szép

csigavonal-utak előtt még azt sem tudták igazán, hogy kik voltak a Kükládikusok, de még azt sem, kik voltak a titokzatos etruszkok.

ACÉL: Voltak. Valakik voltak. A Kükládikusok csigavonal-szalagdíszei nyomot hagytak valamely régi csigavonalakról, de az utánuk következők elfelejtették regisztrálni, kik voltak az Etruszkok.

SZILVA: Szónokolj, Acél, kik voltak?

ACÉL: A Kükládikusok a legtökéletesebb művészetek megalkotói voltak, és ami utánuk következett, az mind visszafelé hátrált...

RÉZ: Ne játssz, Acél, hát a görögök?

ROZSDA: Ezüst szerint a régi görögök sokkal magasabb szintű művészeteket teremtettek, mint a Te Kükládikusaid.

ACÉL: Azok a csodálatos görögök az én szememben visszafejlődött társadalmakat és visszafejlődött művészeteket teremtettek.

VAS: Tréfálsz.

ACÉL: Ez nem tréfa. Idézzük fel azokat az utolérhetetlen párhuzamos egyenesekből és ócska derékszögekből kimeszterkelt „halhatatlan” szalagdíszeiket, amelyek még hosszú századokon át a földiek utolsó időszámításának huszadik századában is ott díszlegtek vagy díszlegnek azoknak a förtelmes középületeknek a peremén körös-körül, amelyekbe zarándokolni jártak Ezüst kortársai, hogy áldozzanak a régi művészeteknek, közben nem tudták a balgák, hogy régen előttük sokkal nagyobbak voltak a Kükládikusok, esetleg az Etruszkok is...

Kávé után visszakocsiztunk az ágyamhoz, és terefere... Az Asszony tárcsázott, és jegyeztette a telefonközponttal Montrealt. Amíg eltelt az a félórácska, mire megkaptuk a kért számot, kiszámítottuk, hogy „odaát” hány óra van ilyenkor.

Még el sem múltott a félóra, jelentkezett a hívott szám. Jobban hallottuk „odaátról” a hangot, mint ha a szomszéddal beszéltünk volna telefonon.

Kiderült, hogy a háziak éppen akkor indultak. Kecskés bácsi még ki is nézett, hogy visszakiabálja őket, de már elmentek.

Örültünk neki, hogy beszéltünk a kanadai Kecskés bácsival, aki majd átadja üdvözetünket.

Reggel itt volt költő barátom, aki csodálatos szöveget írt társáról, az idei Nóbel-díjas E. Montaleról.

Megnézte a költő azokat a tizen-valahány éves festményeimet, melyek frissen rámaázva csüngnek a falakon.

Elmondtam neki, milyen jó csoda hozta azt, hogy ezek a képek nem az öt évvel ezelőtti tűzben maradtak ott a városháza padlásán és váltak hamuvá.

Acél szövege után Meggy szólt közbe:

MEGGY: Kik voltak azok az Etruszkok?

ROZSDA: Ebbe ne kotyogj bele!

ACÉL: Nem mondtam még, hogy azok a híres földiek, akik előtt most szerepelünk, még ma sem tudják?

ARANY: Az Etruszkokon ne veszekedjete!

VAS: Akkor törjük a lándzsát a Kükládikusokról.

ROZSDA: Hogyan?

VAS: Nem értem, mit jelent az az EGYETLEN PONT, amelyből Acél híres csigavonalai elindulnak.

ACÉL: Azon a régi planétán, ahonnan most talán látnak is bennünket, a bolygó egyik pontjáról fél óra alatt műhold segítségével beszélhetnek a bolygó ellenkező oldalán lévő ponttal, de ez a számukra hatalmas bolygó innen galaktikai szemmel nézve parányi pont.

MEGGY: Nekünk igen, de nekik nem.

ACÉL: A hangfal áttörése után megindultak abból a parányi pontból azok a csigavonalszerű utak, melyekkel „annak a parányi pontnak” a küldöttei útra keltek pici naprendszerünk különböző „állomásai” felé.

RÉZ: És a fényfal áttöréséig csak abban a naprendszerben tekeregtek?

ACÉL: Erre válaszoljon Rozsda.

ROZSDA: Kifogásolom a tekeregtek kifejezést. Gyönyörűen kiszámított pályákon röptültek, és kószolgatták az űrrepülést.

SZILVA: Meddig kószolgatták?

ACÉL: Amíg el nem érkeztek a fényfalhoz.

MEGGY: Ha elérkeztek.

ROZSDA: Ti meg nagyon elkanyarodtatok.

ACÉL: Miért?

ROZSDA: Hisz azok a megkérdőjelezett lények, ha látnak bennünket, még nem hallották a választ az Etruszkokról sem.

ACÉL: Lehet, hogy ma sem tudják, kik voltak azok a bizonyos Etruszkok, de az úton a Kükládikusoktól a titokzatos Etruszkok felé biztosan találhatnának olyan végtelen csigavonalakat, amelyekből még az Ő „nyomozóik” is megfejtethetnék, hogy az Etruszkok is a Kükládikusok elhunyt civilizációjából kerültek az akkori, ottani történelem kis jelenetébe.

A második jelenetnek utolsó szövege, Acél szavai, már egy kék fényiskálában ragyogó színpadon fejeződtek be.

III. jelenet

A második jelenetet befejező kék fényeffektusokkal indul ez a jelenet.

ROZSDA: Valóságghú Kükládikusok?

ACÉL: Ne piszkálj most a valóságghúségeddel!

MEGGY: Rúzsolták-e a szájukat a Kükládikusok?
 SZILVA: A rómaiak maszatolták magukat, a görögök is.
 ARANY: Hagyjátok a kozmetikát.
 ACÉL: *(Rozsda felé)* Tisztelen a valósághűségedet. Ha álmodok, akkor az álmom milyen valóság?
 VAS: És azoknak, akiknek látomásaik voltak, az nem volt valóság?
 RÉZ: Hova soroljátok a képzeletet?
 ROZSDA: Most már ott vagytok a régi földiek politizálásainak a peremén.
 ACÉL: Mi itt nem politizálunk, de fütyülök a kinyilatkoztatott valósághűségedre, amikor sem az álmot, sem a képzeletet, sem a látomást nem vetted figyelembe.
 VAS: Ne vacakoljatok. Az a régi kis planéta, ahonnan Ezüst jött, most okosat szeretne látni, és ti itt bolondoztok.
 ACÉL: Mi az az „okos”?
 MEGGY: Azt olvastam a mi tárolónkban, hogy amott a Földön, ahova Ezüst vágyakozik, valamikor imádták azokat a színdarabokat, ahol a játék happy enddel végződött.
 SZILVA: *(Rozsda felé)* Csináljunk, Rozsda, mi is egy happy endet.

IV. jelenet

Új szín, új színeffektusok.

VAS: Mi fán terem majd a mi happy endünk?
 ARANY: Hagyjátok a happy endet, azt mondjátok el, hogyan csináljunk mi fényfalon túli happy endet, azoknak, akikről nem is tudjuk, hogy léteznek-e, mert ahogy Acél Kükládikusait betemette a tűzhányó, talán az öreg Ezüst földieit is betemették azok az atomgombák, melyekről van néhány korhű felvételünk Ezüst tárolójában.
 ACÉL: *(Szilva felé)* Milyen gyönyörűen el akarod terelni figyelmünket a közvetítendő világúri happy endről.
 VAS: Előttünk már világos, hogy mi volt itt, mi van itt és mi lehet itt, amikor majd odaérünk a második fészekhez, hogy kiugorjanak innen NÉHÁNYAN.
 ARANY: *(gúnyosan)* Kétkedem, hogy ki az a NÉHÁNY.
 SZILVA: Kezdem sorolni a névsort.
 ACÉL: Milyen névsort?
 SZILVA: Annak a néhánynak a nevét, akik elhagyják ezt a ketrecet a második fészeknél.
 MEGGY: Az első: az a nyafogó Ezüst.
 ROZSDA: Kifogásolom a nyafogó jelzöt.
 MEGGY: Nyafogott, még a régi bolygója felé is nyafogott a macskájáról.
 ROZSDA: Valaki macskájáról.
 VAS: Elakadtatok.
 SZILVA: Miért?

VAS: A kiszállók közül eddig még csak Ezüst nevét hal-
lottam.

RÉZ: A második név: Rozsda.

Zene.

Engram.

ROZSDA: Az előbb elhangzott a nevem, ami mintha azt
jelentette volna, hogy a második fészek kapujában kiteszi-
tek a szűrőmet.

RÉZ: Rozsda, ez túl érzékeny reakció volt.

VAS: Jól reagált Rozsda, csak össze ne vesszetek. Halljuk
a következő nevet.

MEGGY: Gyönyörűen játszuk a drámát.

ROZSDA: Gyönyörűen és nevetségesen.

MEGGY: Miért?

ROZSDA: Ebben a csapatban már jó régen mindegyikünk
tudja, hogy a második fészeknél közülünk ki lép „partra”.
Tehát játszunk, mert el akarjuk magunkat veszíteni a fon-
toskodásban.

SZILVA: Fontoskodunk, de csak azért, mert azok, akik talán
fogják közvetítésünket, ha még vannak, még jobban fontos-
kodnak a maguk piciny utazásaiban.

ARANY: Hogyan fontoskodnak?

SZILVA: Például: mielőtt egy férfiú és egy nőcike kiszáll-
nak egy „második” fészeknél: eljegyzést tartanak, előtte
leánykérést, eljegyzés után egy darabig fontoskodnak, utána
elmennek, hogy beírják őket valami könyvbe, utána, ha van
nekik fészük, akkor elmennek a fészükbe, ha nincs, akkor
raknak egy fészket, hogy a többi fölöslegességeket ne is
soroljam.

ACÉL: *(felemeli a kezét)* Szót kérek!

ARANY: Csak ne a csigavonalakról!

ACÉL: Mi úgy játszuk ezt a színdarabot, mintha nem tud-
nánk, mit játszunk.

ROZSDA: Tudjuk! A cselekmény a következő: Ezüst, Acél,
Arany, velem együtt átengedi magát a második fészek gra-
vitációjának.

ACÉL: Ha már kiejtetted ezt a szót, akkor részletezzük a
tömegvonzás ősi szabályát?

ROZSDA: Ne. Azok, akiknek játszunk, ha még vannak, tud-
ják jól, mi a gravitáció.

ACÉL: Leintettetek a csigavonalak miatt, de én újra a Kük-
ládikusokkal folytatom: azok se tudják ma, mi a gravitáció,
mert leporolta őket egy tűzhányó, és azok, akiknek ma sza-
valunk itt, lehet, hogy szintén leporoltattak arról a kis va-
cak planétáról.

RÉZ: Kevesebb szenvedéllyel, Acél!

VAS: Csak mondjátok, mert hogy őszinte legyek, most már
én is kezdem azt hinni, hogy nem hallja senki a játékokat.

MEGGY: Csak azt sajnálom, hogy nem maszatoltam színesre az arcomat.

SZILVA: Miért?

MEGGY: Minden színdarabhoz kifestik magukat a színészek.

ROZSDA: Ezt a hangszalagot Ezüst úgyis lehallgatja, kezdjük a Meggy által javasolt happy enddel.

(Rozsda szavaira a színpadon lévők menetet alakítanak, az első pár Acél és Arany, a második Vas és Meggy, a harmadik Réz és Szilva, és a menet végén jókedvűen Acél cigánykereket hány.)

V. jelenet

Zene: Bartók Mikrokozmosza.

Engram.

Ez a csodálatos menet mintha körözne a színpadon egyre kisebb körökben. A rendezés mintha a színpadon elhangzottakat parodizálná. Ennek az ünnepélyes menetelésnek végső formációja az, hogy a menet végén cigánykerekező Acél a színpad közepén reked, de ugyanakkor a menet élén lépdelő Rozsda és Arany már középre kanyarodik. Acél hirtelen fölpattan, és megáll a feléje lépdelő pár előtt.

ACÉL: *(súgva)* Csak ünnepélyesen!

ARANY: Jó ez a szemlesütés?

ACÉL: Szabályos. *(Kiáltva.)* Gyerünk azokkal a jelszavakkal!

VAS: Milyen jelszavakkal?

RÉZ: Amelyeket az első felvonásban pingáltunk.

ACÉL: Rohanás a jelszavakért! *(Vas és Réz elrohan, és két rúdra erősített hosszú táblával érkezik vissza, amelyen végig valamilyen jelszó van felírva, de nem lehet elolvasni, mert a latin-, cirill-, kínai betűk gyönyörű összevisszasága csak sejteti, hogy a fényfalon túliak csak valami érthetőt szeretnének megmutatni annak a „messze pontnak”, amelyen, ki tudja, megvannak-e még azok, akiknek ezt az adást szánták.)* Gyönyörűek vagytok! Álljatok szépen a díszes táblával a búcsúzó pár mögé. Drága útitársaim! Elérkezett ez a pillanat! *(A jelszóvivők már az ifjú pár mögött állnak.)*

ROZSDA: *(súgva)* több melegséggel!

ACÉL: *(színtelt áhítatossággal)* Ez a szent pillanat örökké meg fog maradni nemcsak a mi szalagainkon, hanem valahol a galaktikában, ahová irányítjuk. *(Súgva Arany felé.)* Mosolyogj, Arany! *(Arany elmosolyodik.)*

ROZSDA: *(súgva)* Térj a tárgyra!

ACÉL: *(hivatalosan)* Rozsda! Az első fészek szülöttje, akarod-e, hogy beiktassalak ama nagy könyvbe... *(Arany elneveti magát.)* *(Acél súgva)* Komolyan! *(Arany fancsali komoly arcot vág.)* Akarom mondani, Rozsda, ohajtod-e?

ROZSDA: *(közbevág)* Akarom!

ACÉL: Várj a felelettel! *(Rozsda elkomolyodik.)* Kérdeztem, hogy akarod-e a melletted álló Aranyt, a második fészek lakóját?

ROZSDA: *(újra közbevág)* Akarom!

ACÉL: *(színelte haraggal)* Ne akarj te most semmit, hanem várd meg, amíg végigkérdeszem, hogy mit akarsz.

ROZSDA: *(mosolyogva)* Mit vagy kit?

ARANY: *(izgatottan)* Döntsétek el már végre, személy vagyok-e vagy tárgy.

ROZSDA: *(mosolyogva)* Nekem kedves személy!

ACÉL: Rozsda, akarod-e e kedves személyt...

ROZSDA: Akarom. Akarom. Akarom.

ACÉL: *(leinti Rozsdát)* Arany, akarod-e a melletted várakozó...

ROZSDA: Szorongva várakozó...

ACÉL: ... a melletted szorongva várakozó Rozsdát?

ARANY: *(szemlesütve, megjátszva a szendét)* Akarom.

Meggy és Szilva csendben, az ifjú pár és Acél dialógusa közben, odalép Vas és Réz mellé, és átveszik tőlük a jelszó-tábla rúdjaikat, és intenek a fiúknak, hogy akcióba léphetnek.

Réz és Vas az „ifjú pár” mögé lopakodik.

ACÉL: *(súgva)* Azonnal menjetek vissza a jelszó táblához, és álljatok a hölgyek mellé!

A fiúk szót fogadnak.

ACÉL: *(súgva)* Álljatok közelebb egymáshoz, és édesen mosolyogjatok!

Az ifjú pár szót fogad.

VAS: Rozsda! Nem kerül sorra a névadó ünnepség is?

ACÉL: Ez jó kérdés volt. *(Rozsda visszafordul Vas felé.)*

ROZSDA: Ha elárulod, hogy kinek adjunk nevet!?

SZILVA: A földiek majd kitalálják! Ez a közvetítés úgysem tarthat...

VAS: Igen! Előzetest adunk a névadó ünnepről. *(Arany is visszafordul.)*

ARANY: Szilva, ne kotyogj.

SZILVA: Ez nem kotyogás, hanem azt javasoltam, hogy ha már ilyen szépen egymás mellé álltatok és bizonyos kijelentéseket tettetek, hát mondjátok meg azt is, hogy a második fészekben hogyan nevezitek el a gyermeketeket.

MEGGY: Erre kíváncsi vagyok!

ACÉL: Mire vagy kíváncsi?

MEGGY: Arra, hogy az ifjú pár miként nevezi majd el azt, akiről, ha jön, nem tudni előre, hogy milyen nemű lesz.

(Arany és Rozsda ünnepélyesen a közönség felé fordul, és a többi szereplő is érdeklődéssel várja Meggy kérdésére a választ.)

ROZSDA: (Arany felé) Neked mi a neved?

ARANY: Arany.

ROZSDA: Engem minek neveznek?

ARANY: Rozsda.

ROZSDA: Ezzel mintha Meggy kérdésére választ is adott volna.

ARANY: (rájön, hogy Rozsda kihúzta belőle a választ, és kiáltva kiált) Aranyrozsda! Aranyrozsda! Hallod, Meggy: Aranyrozsda!

A fényjáték-orgiában Bartók egyik Mikrokozmosza zeng, és ezzel hirtelen

FÜGGÖNY

A Narrátor felkel a nézőtér első sorából, és fellép a dobogóra a függöny elé.

N.: (int a taps felé, hogy csendet kér) Kedves közönség! A játéknak vége, de ez a számomra is izgalmas élmény nem zárulhat hagyományosan, mert ezt a különös közvetítést (meghatódottan) egyszer s mindenkorra (hirtelen élénkséggel) vagy legalábbis „az utolsó földi időszámítás” (vidáman) harmadik évezredének vidám kezdetéig nem láthatjuk újra, hanem csak azoknak a színészeknek közvetítésével, akik ezt az előadást végignézték. Kedves közönség! Szerencsére, amikor a próbaadást fogtuk, felvételeztük a szereplőket, és ezeket a felvételeket most önöknek a színészek helyett ide vetítjük.

UTÓSZÓ

Mirko Mirkovics Topolov 1931-ben született Ukrajnában.

Én először 1944-ben találkoztam vele Zmajevón, amikor a szovjet csapatok után bolgár csapattestek vonultak át a falun.

Azokkal jött Topolov is. Fiatal fiú volt, és kereskedtem vele. Ő Ardát adott, sok Ardát, mert bolgárjainak megvette tőlem Ardáért az egyik kisbárányt.

Amikor átadta tisztjének a bárányt, a tiszt megharagudott, mert kifogásolta az üzletet.

Topolov ekkor maradt le a bolgároktól. Pedig szívesen ment volna velük, hiszen célja az volt, hogy utolérje földijeit.

Azóta már voltunk Bulgáriában is, de ő még mindig legszívesebben oroszul írt. Színdarabját is oroszból fordítottam.

Újvidéken ő szerzett nekem műtermeket. Azért műtermeket, mert az egyik műterem megvétele maga után vont a másik megszerzését, és így tovább. Mindannyian jól jártunk.

SZINOPSZIS

Topolov drámája kitűnő tv-játék is lehet. A tv-játékban a rendezés kihangsúlyozhatja az ekrán előnyös mimikamutatója mellett azt a képanyagot, melyet Zervos prezentál könyvében, a *Kükládikusok archeológiájában*.